

A szarvasmarha-tenyésztés komplex fejlesztésének programja

A szarvasmarha-tenyésztési politika alapelve, hogy — a fejlődés meggyorsítására — külön alakítják ki a hús- és külön a tejelő típusú állományt, és csak a kisüzemekben tartják fenn a kettős hasznosítású tenyésztést. Az elképzelések szerint 1985-re a tehénállomány mintegy a fele tejelő hasznosítású, valamivel több mint 30 százaléka húshasznosítású, a javított — eredeti kettős hasznosítású — állomány aránya pedig mintegy 20 százalékos lesz. A tenyésztési munkához szorosan kapcsolódnak az állategészségügyi feladatok. Megvannak a feltételei annak, hogy a nagyobb közgazdasági területeken 1975-re befejezzék az állomány teljes gümőkörmentesítését, amely országosan 1978-ban ér majd véget.

A szarvasmarha-tenyésztés gondjai nem kis részben abból adódnak, hogy a szűkös és tömegtakarmány-bázis nem fejlődött kellőképpen. Miután a takarmánytermő területeket összességükben már nem lehet növelni, a természetlagokat kell fokozni, és fejleszteni kell a takarmánykezelést: így előteremteni az állatállomány takarmányát. A fejlődés meggyorsítása érdekében a silóakra, a silótornyokra és pajtákra, valamint a melléktermék és tömegtakarmány alapú keveréktakarmány-gyártás létesítményeire kiterjesztik az 50 százalékos állami támogatást. Az iparszerű takarmánygyártáshoz korszerű gépeket és technikai eszközöket — közöttük számos külföldi típust — biztosítanak a termelőknél.

Az elmúlt években fokozatosan csökkent a gazdasá-

gok beruházási kedve. A kedvezőtlen helyzetet olyan beruházáspolitikai intézkedésekkel igyekeznek megváltoztatni, amelyekkel a nagyüzemeket érdekeltébbé teszi a szarvasmarha-ferőhelyek korszerűsítésében, a telepek bővítésében, illetve új, korszerű létesítmények építésében. Az 1973 után létesülő új és bővített telepeket pályázati felhívás alapján, zárt konstrukciós rendszerben valósítják meg. Az építészeti és technológiai rendszerekre a MÉM tervajánlatokat készítette, ezeket az üzemek saját elhatározásuk alapján valósítják meg. A telepek építését és üzembeállítását azonban központi ellenőrzés és koordináció segítségével oldják meg. Az építési beruházási támogatás 50 százalékos mértékét továbbra is fenntartják, és kiterjesztik az elavult, de egyébként még használható épületek korszerűsítésére.

A szarvasmarha-tenyésztés személyi feltételeinek megteremtése nemcsak hazánkban, hanem mindenütt a világon a fejlődés egyik kulcskérdése. A dolgozók ebben az ágazatban a gépesítés általánossá válásakor is nehézfizikai munkát végeznek, hajnali 3 órától este 9-ig dolgoznak. A munkavállalási kedvet a kettős műszak általánossá tételével kell elősegíteni, és gondoskodni kell arról, hogy néhány éven belül a heti két munkaszüneti napot a dolgozók minden gazdaságban megkapják.

Az új felvásárlási árak kialakításával kapcsolatban sokan úgy vélekednek, hogy a jövedelmezőséget legerőteljesebben a végtérmekekhez fű-

zött és az árbevételnek keresztül biztosított érdekeltiséggel lehetne megteremteni. Tisztán kell azonban látni, hogy egy ilyen jellegű felvásárlási ár végeredményben magasabb tejárat eredményezne, és ez keresztezné az életszínvonal-politikai elképzeléseket. Ezért a nyereséget realizáló árszint csupán a vágómarhánál érvényesíthető, a tejtermelés jövedelmezőségét továbbra is az ár- és az üzemiállami támogatás együttesen adja meg.

Az új ár- és egyéb közgazdasági intézkedések olyan jövedelememelkedést hoznának, amely meghaladná a negyedik ötéves tervben előirányzott mértéket, ezért az intézkedések megvalósításához szükséges összegek egy részét a mezőgazdaságon belül teremtik el, s csak kisebb rész terít majd a költségvetés. Az intézkedéseket részben ellensúlyozó jövedelemelvonás egy része már korábban megvalósult, további ellentétet jelent az október 1-től hatályba lépő keveréktakarmány-áremelés, és az ahhoz kapcsolódó sertés- és baromfi felvásárlási áremelés egyenlege, valamint az SZTK-járadék 10 százalékra növelése is. Az ágazatot közvetlenül érintő intézkedések közé tartozik az üzemi támogatások eszköz-ellenőrzése, a takarmánytejtörés emelése és a mesterséges termékenyítés költségeinek díjazása. Az üzemi összes jövedelmet befolyásolja még a földadó, a termelőszövetkezeti jövedelemadó és a mezőgazdasági lakossági jövedelemadó növekedése.

Sz. L. I.

Furcsa „munkaszervezés”

Telefonüzenet értesített arról, hogy a DELEP kivétel nélkül hivatalnokait az építkezésekre... Mérnök, technikus, normás, könyvelő most ajtót illeszt, a bérszámfejtő takarít. Az üzenet után nem sokkal már panaszos levél is érkezett, amiatt, hogy „elvettek a szabad szombatot”, s különben mi csoda dolgot olyanokkal söpörtetni, akiket osztani, szorozni vetek fel?

1.

A lakonikus rövidségű hír, annyira groteszknek tűnt, hogy nem tudtam hinni neki, mígnem a valóságról meggyőződtem. Ime a tény: a DELEP 362/1000/1972. számú igazgatói utasításában „felkérte” alkalmazottait, hogy az eredetileg kiszabott feladatok elvégzése mellett vállaljanak munkaidőben fizikai munkát a tarjáni lakásépítkezéseken.

S amit papíron ilyen tömörséggel megfogalmaztak, az a gyakorlatban késedelem nélkül valóra vált. A DELEP-nél e sorok írásáig 50-60 alkalmazott dolgozott rendes munkaidőben, eredeti beosztása helyett a Tarján, illetve Fürj utcai lakásépítkezéseken. Hogy mit, ezt már egyszerű ide leírtuk. Közülük vannak, akik (ismerve a DELEP helyzetét) utolsó szükséges kísérletnek értékelik, vannak, akik hiábavaló erőlködésnek, mások törvénytelennek. Egy biztos, osztatlan lelkesedést nem váltott ki sem a „fizikai munkások”, sem pedig a vállalati központban.

2.

Előbb azt nézzük mi ért. Rögönt kell látni, hogy az intézkedés — akár felkérésnek, akár másnak tekintjük — nem törvényszerű, legfeljebb a törvényesség határát súrolja. S azzal is egyet érthetünk, hogy az ilyen utolsó szalmaszála való kapaszkodás általában nem tölti el örömmel az embereket. Megkérdeztük Sips Mihályt, a DELEP igazgatóját, vajon miért volt erre szükség?

Mint mondotta, a rendkívüli intézkedést a lakásépítkezési terv és a kormány által kiemelt feladatok teljesítése érdekében hozták. A DELEP tavaly a tervezettnél kevesebb lakást, készített, s az idén szeretnék volna a hiányt megszüntetni. Sajnos, nem sikerült ez, sőt az elmaradás tovább nőtt, a statisztikák azt mutatják, hogy körülbelül 500 lakással kevesebb készült volna el 1972 végéig, ha az eredeti ütemben haladnak. A DEL-

EP vezetősége látva ezt, mindent megpróbált: szövetkezetektől, más üzemektől toborzott brigádokat, illetve bíztott meg alvállalkozókat. Mivel a komplex termelés-szervezési feladatok jelentős részét nem sikerült végrehajtani, a munkaverseny nem érte el a megfelelő színvonalat, a termelékenységet nem emelkedett a kívánt mértékben, a lakásépítkezés továbbra is lassan megy. Megállapítható — mondta az igazgató —, hogy az országos átlagnál magasabb élőmunka ráfordítással — mintegy 300 órával — dolgozik a DELEP. A vállalatnak nem sikerült megoldani az égető létszámhiányt sem, s ezért folyamodott a rendkívüli intézkedéshez.

Az év nyolcadik-kilencedik hónapjában született elhatározást megértjük. Megpróbálják megmenteni, mi menthető. Az előző évi tapasztalatok azonban aligha fogadhatjuk el; nem, mert hatékonyasága, a töle várható eredmény enyhén szólva kétséges. Belőle világosan látszik ugyan a vállalatvezetők felelősségérzete, de az is, hogy az év első nyolc hónapjában — tehát nagyobbik felében — kellett volna ésszerű, ökonomikus megoldást keresni és alkalmazni. Mert maguk a hivatalnokból hírtelenjében átvett rendkívüli munkások mondják el — s ez köztudott a vállalattól —, azért kell most kapkodni, mert Tarjánban a szervezhetlenség, s mondjuk ki kerekben, a lógás miatt

3.

Bár a lényeghez nem tartozik, érdemes néhány szót ejteni a „felkérés” módjáról. Igaz, az utasítással egyetértett a vállalati pártbizottság, a szakszervezeti bizottság, s az összehívott osztályvezetői értekezlet. Ott megbeszéltek. A dolgozók, az érintettek legszélesebb táborát azonban már nem vonták bele ennyire a dologba. Az egyik panasz szerint: az osztályvezető beosztottjainak megkérdezése nélkül neveltek vállalkozott a rendkívüli munkára. Ez pedig így helytelen. Ha önkéntességre apellálunk, tartsuk tiszteltben az önkéntesség szabályait. Talán jobb lett volna az ilyen horderejű kérdésben, mondjuk rendkívüli vállalati tanácskozást összehívni, ahol valóban megkérlik a dolgozókat. Elvégre a segítség nem az igazgatóknak kell, hanem a DELEP-nek. Hiszen a vállalat a munkásoké, hivatalnokoké, sorsa az ő sorsuk.

Matkó István

Közel 150 ezer kilométer víziút

Több mint ezer kilométer hosszú hűződik a Volga egyik mellékfolyójának, a Kámának hajózható szakasza. Különböző terheket juttathatnak el a folyón a Szovjetunió európai részének bármelyik tengerére. Urali fa, műtrágya, építőanyag, papír, hengerelt áru, gépipari termékek, olaj stb. indul útnak innen távoli tájakra, míg a Szovjetunió különböző vidékeiről szén, búza, személygépkocsik, erdőipari gépek és különböző közszükségleti cikkek érkeznek ide. A folyón kényelmes utasszállító hajó és gyors szárnyashajók bonyolítják le az utasforgalmat.

Idén a hajózási idény kezdete óta a Kámán több mint

10 millió tonna árut szállítottak. E mennyiség felét a tutajokon és hajókon továbbított fa képezi. A terv szerint 1975-ben a Káma folyón 27 millió 950 ezer tonna teherárut szállítanak.

A Szovjetunió egységes szállítási rendszerében a vízi szállítóeszközöknek vezető szerepe van. Az ország belső víziútjai a világon egyedülálló hosszúságúak, összesen 145 ezer kilométer tesznek ki.

A szovjet állam komoly anyagi eszközöket fordít a vízi szállítás fejlesztésére, 1971-1975 között 1,9 milliárd rubelt költenek e célra, ami 15 százalékkal lesz több, mint az előző ötéves tervben.

Hol járt Petőfi és Jókai tanúként?

Hatvany Lajos „Így élt Petőfi” című gyűjteményében megemlékezik oda — ez szerepelt: „még egy özv. asszony, annak van egy tehene. Ruffyné.” Az összeírást 1845 végén készítették. Az 1847/48-as adókövetés szerint is abban a házban laktak.

A ház a város akkori úgynevezett második fertályában állt. Egy, ugyanazt az állapotot tükröző, 1877-ben készült térkép alapján, valamint a ház hely nagyságából

ve közt utólagos bejegyzésként — feltehetően évközben költöztek oda — ez szerepelt: „még egy özv. asszony, annak van egy tehene. Ruffyné.” Az összeírást 1845 végén készítették. Az 1847/48-as adókövetés szerint is abban a házban laktak.

A ház a város akkori úgynevezett második fertályában állt. Egy, ugyanazt az állapotot tükröző, 1877-ben készült térkép alapján, valamint a ház hely nagyságából

pontosan azonosítani lehetett: a mai Kossuth utca 21-es számú házban járt a lakodalomban Petőfi és Jókai. A ház udvari része, ahol a lakók, köztük Ruffyék éltek, feltehetően már akkor is így nézett ki. Ugyanis az 1838-as nagy árvíz után Esztergom házainak kilencven százalékát újjáépítették. A 19. század negyvenes éveinek ódon hangulatát tükröző házrészét Ortutay András fényképen is megörökítette.

BERCZELI A. KÁROLY

Hullámsír

82.

— Nekem nincs beszélni valóm veled. A Veron gyűjön haza, mert itt a helye! — válaszolt Tandari Sándor, aki így külsőleg valóban megtevesztően rokonszenvesnek és jóvágású, csinos embernek látszott. Kis bajuszka fölé ágaskodott, s meglehetősen szabályos, már-már jellegtelenül arányos arca semmit sem jelentett vad természetéből, talán csak a szája kissé ragadozó formája, húsos ajka, s erős lapátogni utaltak nyers, durva indulataira. De bizonyos, hogy az összenyomasztó kedvező volt, egészséges, izmos, kimondottan jóképű paraszti volt ez a Sándor, nem csoda, hogy Veron, aki valóságos a hitával minduntalan elalatta, elringatta vágyait, rögönt tüzet fogott iránta, mert áradt belőle a kan erő, de úgy, hogy első közelédelésével már fölkerésztelte a rózsafüzéres szűz érzékeit, s majd eltepedt utána, míg az egyik föl nem szabadította. Sándorom múlt, hogy a nagy szerelem már a nászéjszakán kezdte sérülést szenvedett.

— Veron otthon van, ő haza jött — fokozta hangja erejét Gábor. Ide nem teszi be többé a lábát, erről te szépen gondoskodjál.

— Engem te ne oktass, mert möggyarod velem te is — hőködött tovább Sándor.

— Mondtam már, hogy nem osztozkodni jöttek, hanem hogy Veron néhány holmiját hazavigyem.

Tandari Sándor tajtékkozva kacagott föl.

— Azt próbáld meg! Innét ugyan egy tüt se viszol el, mert kettéhasítalak. Mit gondolsz, mert te tanultál, nekem parancsolhatsz?

Gábor már nagyon erőltette nyugalmát, de még mindig békés hangnemben folytatta:

— Nézd, Sándor, ez a házasság nem sikerült, mindegy, hogy miért. Ezt a törvényt fel fogja bontani. Erről én kezlek meg. Mégpedig a te hibádból. Nincs értelme, hogy pörösködjünk, meg életre szóló gyűlölséget tápláljunk egymás iránt. Te menj a magad útján, Veron otthon marad. Gyerek nincs, hála Istennek...

— Kurvának nem is lehet — ordította Tandari Sándor.

Gábor ökle ebben a pillanatban megfeszült, s teljes erejével úgy vágott a másik arcába, hogy ajka fölhasadt, s kiserkedt a vére. De Tandari csak egy pillanatra szédült meg az ütés erejétől, mert villámgyorsan kirántotta a kést a csizmája zarából, s ha Matyi, aki erre már eleve fölkészült, nem csap a karjára hatalmasat az ostor nyelével, akkor Gábort végtelenen megsebezhetné volna. De Matyi most már nem hagyta magához tért Sándort, mert elkapta a karját, hátracsavarta, s bal kezével meg addig pofozta, amíg össze nem eseklett. De Sándor ott se nyugodhatott, mert alighogy Matyi otthagya a földön, s kicsit a lábával is megtaszította, már pattant is föl, s étkelen káromkodással ugrott neki újra Gábornak, de már kés nélkül, mert Kinizsi azt messze elhajította az udvarban.

— Te rohadt kurafi — üvöltött Tandari —,

ide meröd tolni a pofádat? Kurva az anyád is, apád mög heptkás!

Gábor, aki mindvégig igyekezett mérsékelni magát, ettől a szitkozástól, mely egész családját beszennyezte, elvesztette önmuralmát. Különösen a „vadrác” ütötte szíven.

— Ezt mered nekem mondani? Engem rácsol, te, pokolfajzat? No, majd beverem én a szádát, de kiköpöd az összes fogaidat.

Erre először teljes erejével belerúgott a térdébe, s mikor az odakapott önkénytelenül, rávetette magát, lerántotta a földre, s öklével úgy verte a fejét meg a száját, hogy már mindenütt patakzott belőle a vér.

— Hagyd, Gábor, ezt a barmot. Majd én elintézőm!

Ezzel fölrántotta Sándort a földről, mint egy élettelen csomagot, odanyomta a diófához, kihúzta zsebéből az előre elkészített madzagot, s úgy odakötözte a fa törzséhez a még mindig ficánkoló, vergődő, átkozódó embert, hogy mocani is alig tudott. Csak a fejét forgathatta, amíg erőlködött, hogy szabaduljon, s közben köpködte a vért s a gyalázkodó szavakat. Matyi enyhén vakzemen vágta, ettől egy kicsit megszedülhetett, mert hírtelen elhalgatótt.

— Te, semmiembő, idehallgass, ha nem dugult be egészen a füled — formodt rá Matyi. — A holmit elvisszük, addig te itt maradsz, de még tovább is. Majd leszöd valaki. Addán arra vigyázz, hogy valahogy a Fölsővárosba ne tévedj, mert mink ott sokan vagyunk, több százan. Hogy ki vág úgy tarkón, hogy kiadod a párádat, te disznó, azt senki se fogja tudni, még Ráday gerőf se, ha vissza találja gyűnni.

(Folytatjuk.)